

Er PIPPI en BIBI?

Indledning

I præsentationer af Karin Michaëlis' forfatterskab breder der sig en tendens til at gøre hendes **Bibi** til forløber for **Pippi Langstrømpe**.

Således skrev journalisten Rasmus Karkov i 2011 på internetmagasinet *videnskab.dk*, at 'Pippi er inspireret af danske Bibi' i en omtale af Eva Wahlströms afhandling *Fria flickor före Pippi: Ester Blenda Nordström och Karin Michaëlis: Astrid Lindgrens föregångare*.

Det er rigtigt, at navnene ligner hinanden og at det drejer sig om et par frie piger. Men opfattelsen af pigers frihed afhænger af tid og sted. Hvad skal de være frie for og fra – og frie til? Bibi er fri i lyset af det dannelsesbegreb om tillid, ansvarlighed og fællesskab, der udfoldes i Karin Michaëlis' bog "Glædens skole", mens Pippi sætter et frigørende eksempel for børn, der undertrykkes af (spids)borgerskabets normer, som hun afslører som urimelige.

Den, der kender pigebarnet Bibi, har svært ved at se ligheder, det er snarere forskellighederne, der træder frem, når man går fra bøgerne om Bibi til Pippi Langstrømpe, specielt som hun fremtræder i det oprindelige manuskript med Astrid Lindgrens egne tegninger. Der er i det hele taget forskelle på mange felter: hvor, hvornår og hvorfor opstår bøgerne, hvad handler de om, hvilke værdier giver de udtryk for?

Mytens udbredelse

Superpigen Pippi Langstrømpe er i det 21. århundrede så populær som nogensinde. Det udnyttede en italiensk boghandel, da den markedsførte en ny udgivelse af Karin Michaëlis' "Bibi" som *forgænger for Pippi Langstrømpe*¹. På tilsvarende vis bliver Pippi appetitvækker i annoncering og foredrag for Karin Michaëlis, og det hævdes stadig oftere i litteraturfaglige tekster, at Astrid Lindgren skulle være inspireret af "Bibi" under tilblivelsen af "Pippi Langstrømpe" og selv have udtalt dette; f.eks siges der om *Bibi*-bøgerne i Merete von Eybens bog om Karin Michaëlis, *Det farlige liv* (2006), at 'de var, ifølge Astrid Lindgren, forbilledet for Pippi Langstrømpe'. (s. 10).

Det er derfor ikke så mærkeligt, at man tit støder på påstanden, og endnu, da vi i 2013 skrev *bagsideteksten* til 1. udgave på dansk af Beverley Driver Eddys biografi om Karin Michaëlis, "Hjertets kalejdoskop", troede vi selv på det og skrev, at Bibi 'dannede model for' Pippi.

1 Se Anna Wegener "Karin Michaëlis' Bibi books", s. 23.

Men eftersom vi ingen steder havde fundet en henvisning til en kilde, blev vi skeptiske, og da Jens Andersen i 2014 udsendte sin biografi om Astrid Lindgren, *Denne dag, et liv*, ledte vi interesseret, men forgæves i bogen efter ”Bibi” blandt de bøger, han nævnedes som inspirationskilder for Pippi. Vi sendte ham spørgsmålet og fik svaret: ‘Nogen direkte inspiration fra Bibi-bøgerne er der ikke noget, der tyder på.’ (dec. 2014).

For en sikkerheds skyld havde han mailet til Lindgrens datter Karin Nyman og spurgt, hvilke bøger af KM de havde læst derhjemme i hendes barndom. Karin svarede, at hun havde læst ”Lotte Glader” [Lotte Lige glad]², men ikke Bibi-bøgerne.

I et interview med med Jens Andersen af Leny Malacinski i 2016 siges det endnu tydeligere: 'I sin research er han ikke en eneste gang stødt på en udtalelse fra Astrid Lindgren om, at hun overhovedet havde læst Bibi-bøgerne.'³

Som nævnt i indledningen henviser nogle i denne forbindelse til den svenske litteraturforsker **Eva Wahlströms** afhandling: *Fria flickor före Pippi. Ester Blenda Nordström och Karin Michaëlis: Astrid Lindgrens föregångare*. (2011).

Undertitlen angiver, at Astrid Lindgren ikke var den første, der skrev børnebøger, hvor en frejdig pige forholder sig selvstændigt til autoriteter og konventioner, og dermed illustrerede tidens tanker om den reformpædagogik, som svenskeren *Ellen Key* både praktiserede og agiterede for, f. eks. i ”Barnets århundrade”, (1900).

Den svenske vinkel

Karin Michaëlis havde mødt Ellen Key i 1906, da Key holdt foredrag i København, og breve mellem dem viser deres gensidige respekt og deres engagement i børnenes sag, (se *Troldspejlet* nr. 47).

Også Astrid Lindgren beundrede Ellen Key, og som 17-årig journalistelev kom hun i 1925 på vandretur med nogle veninder forbi Ellen Keys bolig Strand ved Vätterns bred, og pigerne fik ved en tilfældighed lov til at komme indenfor hos den 75-årige kulturpersonlighed. Astrid rapporterede i *Vimmerby Tidning* om besøget i det smukke hjem. Et citat af den svenske filosof Thomas Thorild fra oplysningstiden var malet på væggen oppe over en dør. Det blev en slags valgprog for Astrid, hvad der afspejler sig i titlen på Jens Andersens ovennævnte Astrid Lindgren-biografi. (Deri er besøget skildret s. 53 ff.).

Ellen Key havde været stærkt kritisk over for sin samtids svenske børnebøger. Med karakteristisk ilterhed havde hun allerede i 1898 fremhævet en norsk læsebog, som i modsætning til den svenske gav børnene lyst til at læse:

‘Avunden [misundelsen] rasar inom mig, varje gång jag ser Nordahl Rolfsens nya läsebok för folkskolan, en läsebok som överträffar allt vad man av en dylik [sådan] kan hoppas, medan vår svenska läsebok överträffar allt vad man av en sådan kan frukta. [...] I vår läsebok flödar [strömmar] endast [kun] det moralisk-sentimentala, det militärisk-patriotiska, det lutherskt-religiösa och först och sist det pedagogisk-korrekt. Själva illustrationerna utbreda en stilla tråkighet [kedsomhed].’⁴

2 Udk. på dansk 1936, oversat til svensk 1942.

3 Danes, *Magasinet for globale danskere*, 1, Feb. 2016..

4 Eva von Zweigbergk ”Barnboken i Sverige 1750-1950”, s. 288-290.

Som et svar på Ellen Keys nødråb havde to lærere taget initiativet til at opfordre Selma Lagerlöf til at skrive en geografisk læsebog og to andre til at skrive for børn om henholdsvis svensk historie og om livet ude på landet. Alle gjorde det godt, og bogen ”Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige” blev som bekendt en verdenssucces.

Ellen Key havde altså mødt både Karin Michaëlis og Astrid Lindgren, der begge senere skulle indfri Keys ønsker så fortræffeligt, men ikke bare svenske læsebøger, også andre bøger blev i de følgende årtier betydeligt bedre egnet for børn, og der var udkommet mange oversættelser af udenlandske klassikere på svenske forlag.

Så da Eva Wahlström gennemførte sin undersøgelse af Astrid Lindgrens eventuelle forgængere, betød det en betydelig indsnævring af feltet at koncentrere sig om den svenske *Ester Blenda Nordström* og den danske *Karin Michaëlis*. Måske har det spillet en rolle, at begge havde skrevet en hel serie om en frisk og modig pige.

Den svenske forfatter og litteraturprofessor Ulf Boëthius kritiserede det snævre udvalg i Wahlströms afhandling. ‘Hvorfor kun to?’, spurgte han i sin anmeldelse; der fandtes jo mange andre oprørske piger i mellemkrigstidens bøger. Men han glædede sig over at se to forfattere trukket frem i lyset, som i høj grad var værd at læse.⁵

Ester Blenda Nordström skrev sin første børnebog, ”En rackarunge”, i 1919, og i endnu tre bind (1921, 1931, 1933), kunne man følge ‘skarnsungen’ Ann-Maris udvikling fra et barn, der laver mange gale streger, til landmand med en moden indstilling til tilværelsen og medmenneskene. Første bind af *Bibi*-bøgerne udkom 1927 i USA, og dernæst kom i Tyskland og Danmark bd. 1-7 1929-39 (i Tyskland var bd. 6 og 7 slået sammen).. Kun de første 3 bind om Bibi, der også efterhånden blev landmand, blev oversat til svensk (1935, 1936, 1939).

Eva Wahlström finder mange ligheder mellem Ann-Mari, Bibi og Pippi, men hun siger ingen steder, at hun er sikker på, at de har påvirket Astrid Lindgren. Hun udtrykker sig forsigtigt:

Jag har inte funnit några belägg för att hon läst Karin Michaëlis’ eller Ester Blenda Nordströms flickböcker, men hon bör haft kännedom om dem. Åtminstone de senare kan knappast ha undgått den belästa Astrid Lindgren.”⁶

Astrid Lindgren var hele livet en ivrig læser. Umiddelbart efter det ovenstående citat kan man læse om hendes tidlige favoritter:

Och så alla de underbara flickböckerna. Tänk att det fanns så många roliga och trevliga flickor i världen som plötsligt stod en lika nära som några varelser [væsener] av kött ock blod! Där var Hetty, det irländska yrvädret [ustyrlige pige], och Polly, en krona bland flickor från New England, Polyanna och Katy [...] Och så naturligtvis ... Anne på Grönkulla, å du min oförglömliga.⁷

5 Ulf Boëthius ”Eva Wahlström: Fria flickor före Pippi”. kulturen@expressen, 6. juni 2011.

6 Eva Wahlström ”Fria flickor före Pippi”, s. 90.

7 Lucy Maud Montgomery skrev en serie om en canadisk pige, begyndende med ”Anne of Green Gables”, 1908.

Det er derfor ikke usandsynligt, at hun har læst eller samlet *Eva von Zweigbergks* anmeldelser i *Dagens Nyheter*, da de tre Bibibøger udkom på svensk. Bind 1 blev omtalt i rubrikken: *Några böcker för flickor och pojkar* og blev kaldt 'en ypperlig barnbok', og Bibi var 'en förtjusande liten vagabond i Danmark', bogen havde ægte humor og megen fantasi⁸.

Bind 2 forekom anmelderen at være lidt for hæsblæsende, og hun syntes, at den sociale patos kan irritere. Der var dog også stor ros: 'Karin Michaëlis' bok reser sig himmelshögt över de flesta andra av årets flickböcker. Det är en kultiverad, intelligent och kvick författarinna som för sitt nöjes skull skrivit ihop en serie för ungdom.'⁹

Det 3. bind blev mere reserveret anmeldt, og Eva Wahlström overvejer i *Fria flickor före Pippi*, om det kan have bevirket, at de senere bind ikke blev oversat.¹⁰

På den anden side: Astrid Lindgrens eventuelle kontakt med Bibi-bøgerne ville have fundet sted langt senere end med de ovennævnte. Da hun var i København sidst i 1926 for i smug at føde sit første barn, fandtes de endnu ikke. Hun var 22 år gammel, da den første kom på dansk i 1929, og da havde hun dels nok at gøre med de mange besøg hos plejemoderen i København og dels problemer med barnets far, redaktøren af *Vimmerby Tidning*, en gift mand. Så den fascination og befrielse, mange børn har følt ved at læse om Bibis oplevelser, har hun ikke kunnet opleve.

I sit omfattende værk *Barnboken i Sverige 1750-1950* fra 1965 omtaler Eva von Zweigbergk adskillige udenlandske bøger, som fik betydning for svenske forfattere, men Karin Michaëlis er overhovedet ikke nævnt.

Det er til gængæld *Ester Blenda Nordström*, som iflg. Zweigberck 'förebådar [bebuder, foregriber] Astrid Lindgren', og Zweigbergk karakteriserer Ann-Mari som 'den första hästflicka och den första äkta sprakfålen [vildbasse]' i svensk ungdomslitteratur.¹¹

Journalisten Ester Blenda Nordström var en kendt skikkelse i Astrid Lindgrens barndom og ungdom, lige siden hun i 1914 udgav "En piga [tjenestepige] bland pigor" efter at have arbejdet *under cover* en måned på landet i den hensigt at afsløre de hårde arbejdsbetingelser – hun *wallraffede* for at påvise udnyttelse mere end et halvt århundrede før den tyske forfatter Günter Wallraff. I de følgende år skrev hun om livet blandt samer (1916), organiserede hjælp til sultende finner under den finske indbyrdeskrig (1918) og fra vidtstrakte rejser i Nord- og Syd-Amerika (1923) og vulkaner i Sibirien (1930).

Eva Wahlström overvejede i slutkapitlet af sin afhandling, om forskellige ligheder mellem Pippi-bøgerne og de ældre bøger af Ester Blenda Nordström og Karin Michaëlis, som hun havde fundet, kunne skyldes 'medvetna [bevidste] eller omedvetna litterära influenser'¹². Som vi så ovenfor, var Wahlström i særlig grad tilbøjelig til at antage, at dette gjaldt for Ann-Mari-figuren. Men hun var ikke helt sikker.

Sikker er derimod Fatima Bremmer, som i sin Ester Blenda Nordström-biografi "*Ett jävla solsken*"

8 Eva von Zweigbergk *Dagens Nyheter* 19.11.1935.

9 " " " " " 3.12.1936.

10 Eva Wahlström "Fria flickor före Pippi", s. 104.

11 Eva von Zweigbergk "Barnboken i Sverige 1750-1950", s. 104.

12 Eva Wahlström "Fria flickor före Pippi", s. 264.

(2017) finder bemærkelsesværdige overensstemmelser mellem de bedrifter, Ann-Mari udfører, og Pippis eller andre Lindgren-figurers.

I 2020 udgav Astrid Lindgren-Sällskapet 75 års-jubilæumsbogen "*Pippiperspektiv*", et omfangsrigt og mangefacetteret værk med bidrag fra Pippi-fans og litteraturforskere med vidt forskellig baggrund. I denne bog findes der en stor artikel af Fatima Bremmer, "*Garçonnekvinnorna som skapade historia*" om Ester Blenda Nordström og de klare ligheder mellem Esters og Astrids liv. Her fremlægger hun et udsagn af Astrid Lindgren om påvirkningen fra Ester Blenda, som kommer endnu tydeligere frem i et interview med Fatima Bremmer i magasinet Shondaland.com 2022. (Det blev ført i anledning af, at biografien "Ett jävla solsken" var blevet oversat til engelsk i 2022 med titlen "Life in every Breath"). Heri fortalte Bremmer om Ester Blenda:

Som børnebogsforfatter blev hun også meget indflydelsesrig. Hendes Ann-Mari ("En Rackarunge"), der udkom 1919, var den første Pippi Langstrømpe. Astrid Lindgren har faktisk taget adskillige scener derfra til sin første Pippi-bog. Det er da helt okay synes jeg. (...)

Efter at min bog var udkommet i Sverige i 2017 indbød Lindgren-familien mig til et møde. De førte mig ind i et stort mødelokale, og der sad alle slægtningene omkring et stort mødebord. Jeg antog, at de ville sagsøge mig. De begyndte at udspørge mig, og jeg viste dem nogle specifikke scener, og så begyndte de at le og udbryde: "Bevar mig vel! Det har hun virkelig stjålet!"

Familien viste mig endda et brev fra 1977, hvor en svensk studerende havde skrevet til Astrid Lindgren og spurgt: "Er det her egentlig ikke Ester Blenda Nordströms person, og det hun lavede?" og Astrid Lindgren svarede: "Jo, jeg kendte Ann-Mari, og jeg blev fuldstændig inspireret af hende. Jeg elsker Ester Blenda Nordström."

Jeg talte med Astrid Lindgrens datter, som også sagde: "Ja, vi læste Ester Blenda Nordströms bøger i sommerhuset hver sommer, og vi elskede hende."

Så det er jo også en smuk og betydningsfuld virkning, hun har haft: at inspirere Astrid Lindgren. (ovs. EK)

Sidst i bogen "Pippiperspektiv" beretter Astrid Lindgrens datter *Karin Nyman* (f. 1934), hvordan Pippi blev til: Karin lå syg i 1941 og fik sin mor til at fortælle historier, og det var datteren, der foreslog navnet Pippi Langstrømpe.

Disse mundtlige historier voksede frem efterhånden og var meget populær underholdning, når Karins veninder kom på besøg, eller når Astrid Lindgren og Karin var sammen med små kusiner i ferier. Først et par år senere skrev Astrid Lindgren dem ned, og til Karins 10-års fødselsdag 21. maj 1944 var en af gaverne manuskriptet til den første version af Pippi Langstrømpe. I denne form blev den først udgivet i 2007 med titlen *Ur-Pippi*¹³.

Både fornavnet Pippi og efternavnet Långstrump kan være inspireret af Jean Websters klassiker "Daddy-Long-Legs", på svensk "Pappa Långben"; denne antagelse fremlægges også i Leny Malacinskis artikel, hvor der tilføjes, at Karin fik den læst op af sin mor.

Vi kan tillægge som et rent gæt, at fornavnet måske kan have siddet i barnets hoved, hvis Astrid

13 Andersen, Jens. "Denne dag, et liv. En biografi om Astrid Lindgren". Gyldendal, 2014. s. 178-182.

Lindgren på det tidspunkt havde læst ”En rackarunge” op for hende. Dér bruger Ann-Mari og en kammerat nemlig kalderåbet *pippi-laodi!*

(I parentes bemærket: Hvis man søger efter ‘laodi’ på nettet, kommer der et kinesisk udtryk frem, *lao di*, som betyder ”min dreng, gamle ven”).

Bøgernes indhold

Indtil videre er der derimod ingen dokumentation for, at Astrid Lindgren har kendt, endsige ladet sig inspirere af ”Bibi”. En nærmere analyse viser, at det at se Pippi som en efterfølger af Bibi svarer til at ville sammenkoble to togvogne med forskellig sporvidde.

Allerede Ulf Boëthius havde i sin anmeldelse af Wahlströms afhandling anket over, at Wahlström udførligt søgte efter ligheder, men næsten ikke interesserede sig for forskellene mellem Pippi og hendes to ‘forgængere’. Han så det som en styrke, at Astrid Lindgren kunne bruge elementer fra de traditionelle pigebøger og forny genren bl.a. med crazy humor og ved at skabe et barn med overnaturlige evner.

Faren ved at fokusere for meget på ligheder blev fremholdt i en anden anmeldelse, skrevet af professor i litteraturvidenskab Boel Westin. For eksempel kunne det ikke gælde som bevis, når Wahlström nævned, at både Bibi og Pippi kom let over rengøringen ved at bruge skurebørster som skøjter. Dette forekom allerede i en film med stjernen Mary Pickford fra 1922.¹⁴

Det er langt mere interessant at se på formålet med at skrive bogen, dens genre og univers, samt titelpersonernes forhold til andre mennesker og dyr.

Formål

Karin Michaëlis og tegneren Hedvig Collin, der illustrerede alle 7 bøger og tog med på Bibis rejser i Danmark og i seriens senere bind i Centraleuropa, ville i udgangspunktet fortælle amerikanske børn – og deres voksne – om livet i Danmark. De udnyttede amerikanske forlags interesse for at udvide læsernes horisont på den tid. Karin Michaëlis’ ”Bibi, a little Danish girl” udkom i USA 1927, og først på dansk og tysk to år senere; dernæst fulgte en hel serie, der med det samme blev en verdensomspændende succes med langt større salgstal i udlandet end i Danmark, indtil forfatterinden blev blacklistet i det tredje rige i 1939.

For Astrid Lindgren var formålet, som vi har set, at underholde datteren, der lå syg med lungebetændelse; det blev til beretninger om det eventyrlige pigebarn, som nu kendes verden over. Da Astrid Lindgren senere indleverede manuskriptet til Bonniers Forlag, vovede de sig ikke ud i at skrive kontrakt.

En revideret udgave vandt året efter en børnebogs-konkurrence, og forlaget Rabén & Sjögren fangede appelsinen i deres turban!

Karaktererne

Grundlæggende er begge de to pigebørn nogle charmerende rebeller – men ser vi nærmere efter, er forskellene større end lighederne.

Pippi kan til hver en tid svare kvikt og udstille autoriteterne som tåbelige. Det var særligt befriende for børn i tider, hvor kæft, trit og retning var grundlæggende opdragelsesprincipper, såvel

14 I *Samlaren*. Tidskrift för svensk litteraturvetenskaplig forskning, Årgång 133, 2012, s. 354.

i hjem som i skole. Iflg. Anna Wegener mener den italienske oversætter Donatella Ziliotto, at Bibi og senere Pippi påvirkede "Mussolinis børn" i retning af frisind og demokrati. Ziliotto hævder, at ingen censorer læste de italienske udgaver af Bibi-bøgerne, men fra 1938 blev de underkastet kritik med hensyn til race-renhed og opdragelses-principper.

Jens Andersen har skrevet en smuk artikel¹⁵ om venskabet mellem Astrid Lindgren og Louise Hartung, som arbejdede for et kulturskifte blandt tyske børn efter det Tredje Riges fald. Hun organiserede højtlesning for børn på biblioteker i hele Tyskland: bogen om Pippi Langstrømpe var obligatorisk, og børnene elskede den.

Genre og univers

Bibi-bøgerne er på én og samme tid rejse- og dannelsesromaner. Bibi har som datter af en stationsforstander frikort til DSB og rejser tidligt på egen hånd rundt i det ganske land, der skildres med mange realistiske detaljer. Pigen lærer meget på disse rejser, som læseren kan følge med i, takket være de breve og tegninger, hun sender hjem til sin far; hun har nemlig givet sit store æresord på at holde ham underrettet om sin færden. I løbet af de 7 bind bliver hun 7 år ældre, og læseren følger hendes udvikling til at blive mere og mere ansvarlig for sit liv og forholdet til andre.

Pippi-bogen er et fantastisk eventyr – 'jo vildere, jo bedre' – som udspiller sig i et eventyrligt univers; hun bor helt alene i sin egen Villa Villekulla og har masser af penge og kæmpekræfter; ingen voksne bestemmer over hende, og hendes strejftog ind i den naturalistiske omgivende verden behøver ikke vare længere, end det passer hende. Hun bliver ikke ældre, og hun er ikke synderligt interesseret i at lære noget om sin omverden.

Der er også tydelig forskel på stilen i illustrationerne: Hedvig Collins streg er naturalistisk-poetisk, og hun sørger for at tegne som et barn, når læserne skal se de tegninger, som Bibi sender hjem til sin far. Hvert bind er forsynet med et portræt af en pige, der bliver ældre, og i de første bind er hendes "signatur" en broderet rød hue.

Alle kender Pippi på fletningerne, strømperne og fregnerne; Ingrid Vang Nymans tegninger prætenderer ikke at ligne noget i virkeligheden; de har en slags 'Her kommer jeg'-atmosfære.

Begge pigebørn er moderløse. Men hvor Bibi har en far, der går op i, at datteren skal blive et *retskaffent* menneske, har Pippi en fraværende far, som ikke blander sig, og som hun kan fable om efter behov.

Skolegang

Bibi keder sig i skolen og finder på spilopper, der fører til bortvisning. Hun er glad, da skolen brænder, så hun kan tage på cykeltur med sine 'sammensvorne' veninder. Men efter at have været ude i verden indser hun, at lærdom er nyttig. Hun overvinder sin oprindelige mangel på respekt for skolens regler for ikke at gøre sin far skam, selv om hun glæder sig til at overstå eksamen, så hun kan lægge bøgerne på hylden og uddanne sig til landmand.

Pippi møder en autoritet i skolen, som hun finder urimelig, og sætter med lynende skarp logik læreren på plads, til stor moro for klassens drenge og piger. Pippi kan selv bestemme, om hun vil dukke op – og skoletimerne er først og fremmest scene for et show, hvor hun kan høste bifald.

Forhold til andre mennesker og dyr

Kort fortalt: Bibi knytter bånd og er hjælpsom. Hun ved, at penge ikke kommer af sig selv. Heldigvis kan hun tjene en skilling på sine evner som tegner og akrobat, når hun f.eks. vil købe

15 Andersen, Jens. "När Pippihjälpen kom till Tyskland". I *Pippiperspektiv*, 2020

blomster til sin mors grav. Senere får hun og 'de sammensvorne' en belønning for danefæ; Bibi kan dermed løskøbe en udslidt arbejdshest, ligesom hun har taget andre tilskadekomne og forladte dyr til sig.

Pippi har en kiste fuld af guldpenge, så hun kender ikke til arbejde og har ikke begreb om økonomi. Andre folk og børn er først og fremmest statister i Pippis show. Hun optræder mest for at få opmærksomhed. Hendes polka-prikkede hest skal vise, hvor stærk hun er: hun kan nemlig løfte den. Aben hr. Nilsson har også karakter af rekvisit.

Konklusion

Der er således grundlæggende forskel på Pippis og Bibis personligheder: Pippi er et ensomt barn, der først og fremmest er attraktivt i kraft af overnaturlige evner og materiel overflod. Hun stræber efter at imponere frem for at indgå i jævnbyrdige venskaber, selv om hun ikke misbruger sin styrke på en aggressiv måde. Astrid Lindgren har selv kaldt Pippi for et lille *Übermensch*. Dermed danner hun en tydelig modsætning til Bibi, der først og fremmest er et medmenneske, længe før begrebet søstersolidaritet blev hvermands eje. For hende drejer det sig ikke om at være den stærkeste, uafhængig af andre; det handler derimod om at hjælpes ad og bruge sine evner i et fællesskab. Det samme gælder fru Gormsens børn i Karin Michaëlis' bog om Lotte Lige glad, hendes brødre og søsteren Fylgja. De hjælper hinanden, de føler for hinanden, de driller hinanden, de kompletterer hinanden, og de har blik for deres medmenneskers behov og ressourcer.

Vi må konkludere, at læser man Bibi-bøgerne i et Pippi-perspektiv, er man ude på et vildspor.

Kirsten Klitgård og Eva Kvorning, november 2024

Kilder:

Andersen, Jens. *Denne dag, et liv. En biografi om Astrid Lindgren*. Gyldendal, 2014.

Andersen, Jens. *När Pippihjälpen kom till Tyskland*. I *Pippiperspektiv*, se Arvas.

Arvas, Maina (red.). *Pippiperspektiv*. Astrid Lindgren Text, 2020.

Bremmer, Fatima. *Ett jävla solsken. En biografi om Ester Blenda Nordström*. Bokförlaget Forum, 2017. (oversat til engelsk i 2022 *Life in every Breath: Ester Blenda: Reporter, Adventurer, Pioneer*, Amazon Crossing).

Bremmer, Fatima. *Garçonnekvinnorna som skapade historia*. I *Pippiperspektiv*, se Arvas.

Eyben, Merete von. *Det farlige liv. En bog om Karin Michaëlis*, Tiderne skifter, 2006.

Malacinski, Lyni. *Sveriges Pippi VS Danmarks Bibi*. I *Danes, Magasinet for globale danskere*, 1, Feb. 2016.

Wahlström, Eva. *Fria flickor före Pippi. Ester Blenda Nordström och Karin Michaëlis, Astrid Lindgrens föregångare*. Makadam förlag, 2011.

Wegener, Anna. *Karin Michaëlis' Bibi Books : Producing, Rewriting, Reading and Continuing a Children's Fiction Series, 1927-1953*. Frank & Timme, Verlag für wissenschaftliche Literatur, 2021.

Westin, Boel. I *Samlaren*. Tidskrift för svensk litteraturvetenskaplig forskning, Årgång 133, 2012, Recensioner av doktorsavhandlingar, s. 350-356.

Zweigbergk, Eva von. *Barnboken i Sverige 1750-1950*. Raben & Sjögren, Stockholm, 1965.